

2. BYGGEERHVERVETS SAMFUNDSØKONOMISKE BETYDNING

Medregnes hele byggeriets værdikæde fra materialeproducenter til udførende virksomheder, er byggeerhvervet et af Danmarks største erhvervsområder. Byggeerhvervet bidrager til økonomisk vækst og velfærdsmæssige forbedringer gennem produktion, beskæftigelse og eksport. Dermed er erhvervet centralt placeret i den danske økonomi. Byggeerhvervets økonomiske betydning er tilmed stigende i disse år, og sektorens placering i samfundsøkonomien bliver således stadig stærkere. Men sektoren – og de enkelte virksomheder – er sårbar overfor udefra kommende ændringer i de samfundsøkonomiske konjunkturer. Det betyder, at erhvervet oplever betydelige udsving i aktiviteten – selv over en kortere årrække.

I perioden fra slutningen af 1980'erne og frem til 1994 var byggeerhvervet præget af en faldende aktivitet og en strukturtilpasning, der bl.a. betød et markant fald i antallet af især udførende virksomheder samt en generelt faldende indtjening. Byggematerialeindustrien udnyttede dog mulighederne for at kompensere for det vigende danske marked gennem en betydelig styrkelse af eksportindsatsen på især det nordeuropæiske marked. Tilsvarende har navnlig de større rådgivningsvirksomheder med stigende kraft gjort sig gældende i udlandet.

Regeringen har gennem målrettede byggepolitiske tiltag skabt grundlag for, at byggeerhvervet gennem de seneste fire-fem år har kunne arbejde sig ud af den lavkonjunktur, som prægede sektoren. Den fornyede vækst i produktionen skyldes især øget efterspørgsel efter boliger og bygningsrenoveringer samt gennemførelse af en række store anlægsprojekter. Regeringen følger udviklingen indenfor byggesektoren nøje, og det gælder, uanset om sektoren er inde i en høj- eller lavkonjunktur.

I den aktuelle højkonjunktur er det risikoen for overophedning og deraf følgende risiko for lønglidning, der er genstand for opmærksomhed. Regeringen har for at imødegå denne risiko dels gennemført en udskydelse af visse statsstøttede og statslige byggerier, dels givet henstillinger til kommunerne om at udvise forsigtighed med at igangsætte nye bygge- og anlægsarbejder.

Det er regeringens vurdering, at det aktuelle byggeopsving ligger på et kontrolleret niveau,

hvor der er mulighed for yderligere fremgang og ikke mindst mulighed for, at endnu flere arbejdsløse og unge kan komme i beskæftigelse. Men hvis den positive udvikling skal fastholdes, må væksten fortsat overvåges med henblik på at undgå overophedning og lønglidning på arbejdsmarkedet.

Byggeopsvinget er til gavn for hjemmemarkedet og den private beskæftigelse. Dansk byggeri og know-how er desuden i stigende grad blevet en efterspurgt vare hos vore nabolande. Byggeeksporten har i en årrække vist en stigende tendens og var over 34 mia. kr. i 1996. Sektoren – og især byggevareindustrien – bidrager således væsentligt til at skabe et overskud på betalingsbalancen.

De seneste års udvikling i boligbyggeriet indikerer et skift i retning af mere privat byggeri og mindre støttet boligbyggeri end i det foregående årti. Men selv om boligbyggeriet har været stigende de seneste år, vil boligbyggeriet ikke i den nærmeste fremtid nå de højder, det nåede i midten af 1980'erne. I 1985-1986 blev der påbegyndt næsten dobbelt så mange boliger, som i disse år. Det gælder både det private boligbyggeri og de støttede boliger, jf. figuren ovenfor.

Nye befolkningsprognoser peger på, at der fortsat i en årrække vil være behov for boligbyggeri og renoveringer på det aktuelle niveau eller lidt højere. En fortsat økonomisk vækst i de kommende år vil skabe grundlag herfor. Det er regeringens målsætning, at fastholde den nuværende balance mellem byggeri af private boliger, almene boliger og andelsboliger. Der kan dog vise sig behov for mindre justeringer og tilpasninger.

3. BYGGEPOLITISK STATUS

Både dansk byggeri og den danske byggesektor er kendetegnet ved et højt kvalitetsniveau i international målestok. Gennem de senere år er der opbygget væsentlige kompetencer indenfor bl.a. økologisk og ressourcebesparende byggeri samt bygningsrenovering. Det offentlige har spillet en aktiv rolle i denne positive udvikling gennem byggelovgivning, energi- og tilskudsordninger, uddannelses tilbud mv.

Modsat har sektorens særlige struktur og manglende evne til at etablere faste og længelevende samarbejdsrelationer mellem de mange virksomheder, der indgår, vist sig at